

Konference v Senátu PČR: Solidarita, právo a zodpovědnost v kontextu novodobých dějin

V rámci 16. ročníku festivalu **MENE TEKEL**, mezinárodního projektu proti **totalitě**, se ve středu 19. října 2022 v krásných historických prostorách Hlavního sálu Senátu Parlamentu České republiky v Praze konala konference *Solidarita, právo a zodpovědnost v kontextu novodobých dějin*.

Ve 14 hod. přivítala přítomné hosty *dr. Jitka Seitlová*, místopředsdkyně Senátu PČR, která ve své uvítací řeči vyzdvihla nesmírnou aktuálnost pojmů solidarita, právo a zodpovědnost v době, kdy blízko našich hranic zuří válka a společnost čelí energetické krizi a prudkému zdražování základních životních potřeb. Právě hodnoty jako je solidarita či zodpovědnost mají v naší době zásadní význam a měly by být ukazatelem správné cesty.

Následně přivítala přítomné účastníky *MgA. Daniela Řeřichová*, autorka projektu MENE TEKEL a hlavní organizátorka konference. Stručně nastínila poslání projektu MENE TEKEL a připomněla spolupráci se studenty a pedagogy Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kteří se v rámci vědeckého semináře podíleli na rekonstrukci politických procesů.

Poté začal první blok příspěvků, který otevřel *prof. Michal Stehlík*, náměstek generálního ředitele Národního muzea, s referátem na téma *Proměna pojmů solidarita a zodpovědnost mezi Masarykovou republikou a únorem 1948*. Rozvinul Masarykovu ideu o tom, že v centru pozornosti demokratické společnosti má být nesmrtelná duše každého jejího občana a dále tezi o nutnosti zachovávat rovnováhu mezi solidaritou a zodpovědností.

Následně vystoupil *doc. Ladislav Kudrna*, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů, který ve svém příspěvku *Solidarita s lidmi na okraji, případ Plastic People 1976*, vedle stručného rozboru soudního procesu s touto rockovou skupinou vyzdvihl brzkou pomoc České republiky Ukrajině a označil ji za klíčový pozitivní moment české novodobé historie.

Velice zajímavý byl projev *Lea Židka*, politického vězně 50. let, s názvem *Dnešek a naděje. Zamyšlení nad problémy současné společnosti a pokus o návrh na jejich řešení*. Vyjádřil politování nad vzrůstajícím násilím ve světě a úpadkem mravů, umění a politické kultury. K nápravě společnosti je podle Lea Židka nezbytná mimo jiné řádná výchova mladých generací.

První blok příspěvků uzavřel *dr. Petr Blažek*, vedoucí oddělení historického vzdělávání Muzea paměti XX. století, přednáškou s názvem *Odkaz polské Solidarity*. Představil polský Nezávislý samosprávný odborový svaz Solidarity a jeho činnost v 80. letech minulého století. Vyzdvihl roli katolíků, kteří tvořili jednu z hlavních struktur Solidarity a referoval o knize *Etika Solidarity*, jejímž autorem byl známý polský kněz Józef Tischner.

Po přestávce následoval druhý blok přednášek. V něm jako první vystoupil *Luděk Navara* ze sdružení *Paměť s* prezentací *Poznání osudů obětí jako cesta k zajištění spravedlnosti* [...]. Seznámil posluchače s aktivitami sdružení *Paměť*, které spočívají především v pořádání výstav a stavění památníků obětem komunistického režimu pocházejícím z jižní Moravy.

Dalším přednášejícím byl *dr. Stanislav Balík*, děkan Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni, s příspěvkem *Něgušovo poselství*, ve kterém přirovnal válku na Ukrajině ke konfliktu Davida a Goliáše či k italsko-etioopské válce. Také zdůraznil velký význam znalosti historie pro právníky.

Osmým vystoupením v pořadí byl referát *dr. Jana Kalouse*, ředitele Muzea paměti XX. století, pojmenovaný *Spravedlnost pro mrtvé*, pojednávající o osudech nevinných obětí zabitých roku 1968 a znovu roku 1969, v době prvního výročí okupace Československa, příslušníky Lidových milicí.

Jako poslední přednášející vystoupil *dr. Lubomír Müller*, advokát, jehož přednáška s názvem *Píseň Jaroslava Hutky „Havličku, Havle“ a její dopady na českou justici 21. století* byla za hlasitého potlesku přítomných uvozena živým vystoupením J. Hutky, který píseň „Havličku, Havle“ zazpíval. Následoval rozbor strastiplné právní cesty vedoucí k rehabilitaci Jaroslava Hutky, která skončila až před Ústavním soudem.

Za pomyslný zlatý hřeb večera lze označit prezentaci knihy *dr. Olgy Sozanské* s názvem *Poslední prvotina*.¹ Autorka v ní vtipným způsobem líčí absurditu padesátých let 20. století, a to svými očima v té době malé dívky. Úvodního slova k představení knihy se ujal *dr. Petr Blažek*. Poté sama autorka přečetla z knihy tři krátké úryvky. Následoval závěr konference spojený s autogramiádou představené knížky.

Jakub Nagy

¹ SOZANSKÁ, Olga, *Poslední prvotina*, Symposion, Praha, 2022, 208 s., ISBN 978-80-904962-9-3.